

КООПЕРАТИВНЕ НАВЧАННЯ

Ключові слова: кооперативне навчання, навчання в групах

Key words: cooperative learning, group learning

З метою підвищення активності навчальної діяльності студентів та їх мотивації американські педагоги Д. Джонсон, Р. Джонсон, Р. Славін почали застосовувати кооперативне навчання, в основу якого були закладені ідеї Дж. Дьюї. Здебільшого, ці ідеї висвітлювали соціальний характер навчання, і були зорієнтовані на дослідження групової динаміки.

Вже в 1989 році Р. Славін зазначав, що дана технологія досить широко використовується в різних країнах, проте існує вельми чітке розходження в підходах до кооперативного навчання, яке застосовують педагоги в США і методах кооперативного навчання, що використовуються в країнах Європи, Ізраїлі та країнах Британської Співдружності.

У США форми кооперативного навчання в школі - це структурована навчальна діяльність, націлена на вдосконалення навичок, формування понять і роботи з інформацією. Ці форми кооперативного навчання здійснюються в *групах з чотирьох учнів*, склад яких зберігається постійним протягом декількох тижнів, і навіть більше; оцінку своєї роботи група отримує одну на всіх. Проте, за межами США, кооперативне навчання являє собою неструктуровані дискусії або групові проекти. Склад груп часто змінюється від проекту до проекту, і основна мета такої навчальної діяльності - соціалізація та розвиток критичного мислення, а не вивчення будь-якого змісту або формування конкретних навичок [1].

Варто відзначити, що в даний час обидва підходи однаково активно використовуються в різних країнах, але в США все ж домінує структуризація навчальної діяльності та акцент на знаннях і навичках.

Загалом, кооперативне навчання є систематичною і логічно структурованою навчальною стратегією, завдання якого полягає в організації роботи студентів невеличкими групами по 3-5 студентів в кожній, які отримують завдання і працюють над його виконанням разом. Така організація навчання студентів стимулює їх, надає відповідальності кожному за особистий внесок у кінцевий результат. Натомість, викладач виконує роль організатора, спостерігача, консультанта чи радника.

Очевидно, що ідея кооперативного навчання полягає в тому, що спільні зусилля членів групи спрямовані:

- 1) на перемогу кожного завдяки успіхам іншого (Твій успіх приносить користь мені, а мій - тобі);
- 2) на визнання того, що всі члени групи поділяють одну долю (Ми всі тонемо або пливемо в одному човні);
- 3) на обізнаність, що діяльність кожного є результатом діяльності одного і всіх разом (Ми не зможемо зробити цього без тебе);
- 4) на почуття гордості і спільного тріумфу, коли один член групи домагається успіхів (Ми вітаємо тебе з успішним виконанням завдання)[2].

Звісно, що результатом такого кооперативного навчання – буде сформованість кожного члена команди успішним, впевненим, відповідальним, організованим.

В організації кооперативного навчання важливими є такі принципи як:

- *Цілеспрямованість* (коли кожен член групи активно та результативно працює на досягнення цілі, яка поставлена перед групою).
- *Відповідальність* (коли кожен член групи усвідомлює, що він має нести відповідальність за виконання завдання ефективно та продуктивно, і робить вагомий внесок).
- *Диференційованість* (коли групу формують студенти різного рівня знань, з різними інтересами, здібностями, талантами тощо).
- *Взаємозалежність* (коли члени групи тісно співпрацюють один з одним, намагаються допомогти чи порадити для реалізації поставленого завдання і розуміють, що вони можуть досягти своїх цілей лише тоді, якщо інші члени групи також досягнуть своїх цілей).
- *Соціалізація* (коли кожен член групи розвиває вміння слухати інших членів групи, поважати думку співбесідника, аналізувати та

критикувати ідеї своїх одногрупників для знаходження кращого рішення завдання) [1].

Крім того, кооперативне навчання може реалізовуватися в довготривалих або стабільних групах, коли студенти виконують завдання спільно в тих самих групах протягом тривалого періоду для досягнення поставлених навчальних цілей і завдань. Однак, частіше практикують кооперативне навчання у тимчасових групах для короткочасної роботи в межах одного чи двох занять.

Отже, дослідження провідних науковців у галузі кооперативного навчання Д. Джонсона, Р. Джонсона, Р. Славіна показують, що методи кооперативного навчання мають багато переваг для формування компетентного випускника, уміння якого будуть відповідати вимогам ринку праці. В результаті кооперативного навчання спостерігаються кращі академічні досягнення студента, активний розвиток критичного мислення, стійка мотивація до самоосвіти, саморозвитку та навчання в цілому, тісні взаємини та дружба з партнерами, незалежно від релігійної, національної чи соціальної приналежності, повага до вчителів, створення психологічного комфорту та позитивної атмосфери на заняттях.

Список використаних джерел

1. Robert E. Slavin. Research on Cooperative Learning: an International Perspective. - Johns Hopkins University, 1989.
2. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ininfo.mggu-sh.ru/data/resources/collaborative-learning/book/int2.htm>